

Ramon Barnils, mestre de periodistes

per QUIRZE GRIFELL

*Fill del president del Club Esportiu Sant Cugat, nebot de l'alcalde,
amic de Gabriel Ferrater, periodista d'ofici amb deu anys
de professor a l'Autònoma. Ho va deixar perquè s'avorria.
Es defineix partidari de la llibertat en majúscules.*

En Quim Monzó acaba d'arribar de Madrid on ha passat quatre dies per presentar la traducció espanyola de *Lilla de Maians*. Diu que allò és com aquí fa quinze anys i que al bar més modern, que es diu *Elígeme*, canten allò de "porqué no engraso los ejes, me llaman abandonao..." En Jordi Vendrell, la veu del *Mímin esforç*, diu que no té temps d'anar a cal barber i llueix una americana de quadres i una corbata blanca. L'home de les notícies, l'home de *el Temps*, en Barnils, el trobem davant per davant de la Xulita, la productora del programa, preparant la lliçó de *juleio* pel dia següent. Passem revista a l'estat de la qüestió sense massa ordre ni concert. Tal com raja.

—Comencem per la Universitat Autònoma. Com és que després de deu anys vas decidir plegar?

—“Doncs per una degeneració tant de l'alumnat com del professorat. M'avorria, la veritat, i això ja és decisiu. Si pots fer feines divertides, perquè n'has de fer d'avorrides? I m'arrovria perquè la Universitat està deixada de la mà de Déu. No interessa al poder que la Universitat funcioni. Llavors el pressupost es redueix i és un lloc de treball en què no hi ha res, t'has de portar el bolígraf, per entendre'ns. Pensa que a la facultat de

periodisme no hi ha hagut mai cap publicació, si no sortia dels mateixos alumnes, pagant-s'ho ells. Bé, a més, molts estudiants que estan allà per atur, és a dir que gent que no treballa se'n va la Universitat perquè així deixa per cinc anys la condició d'aturat. I el professorat igualment. A la Universitat molts professors se'n fan el vici clàssic: agafar el càrrec universitari com un carrera funcional i aleshores, mentre al començament la majoria de professors de periodisme eren periodistes, en els últims anys et trobaves professors de redacció que mai no havien redactat una notícia. Tot plegat això va fer que m'avorrés i que em semblés inútil.”

—Tu has dit que la feina de periodista és primer pràctica i després teòrica.

—“El que dic és que el periodisme és un ofici. Llavors els oficis, és clar que necessiten una teòrica però després. És a dir, fuster, paleta, pintor, electricista, tot això són oficis i per mi el periodista està en aquesta categoria. No està en la categoria de l'arquitecte ni de l'enginyer. Em refereixo al tipus de feina. I el que passa a la Universitat és que es posa el periodisme fora del seu lloc. No estic contra el periodisme a la Universitat sempre i quan es tingui en compte que el periodisme és un ofici. La Universi-

tat ha de donar una teoria que complementa la pràctica però no al revés.”

—El llibre del col·lectiu Carlota Tolosa sobre Salvador Puig Antich va ser un fruit de la teva feina a l'Autònoma?

—“Va ser una iniciativa pròpia, dins de la Universitat però al marge de l'activitat oficial de la Universitat. Uns estudiants, que els havia tingut cinc cursos seguits. I a cinquè jo estava tip d'ells i ells de mi. Aleshores el que vaig fer va ser dir-los en comptes de passar el curs i ja està, podem dedicar-nos a fer aquest llibre, si voleu. L'havia pensat fer jo i els vaig dir si volien que el fessim conjuntament. Finalment el van fer ells.”

—Un dels teus projectes és la possibilitat de muntar una agència de notícies en català. Com està la cosa?

—“Això depèn de les institucions perquè les agències de notícies són oficials. Aleshores, pel que sé, les institucions, evidentment la Generalitat, s'han muntat una televisió que és TV3, una ràdio, Catalunya Ràdio, un diguem-ne diari que és el diari *AVUI*. L'altra institució s'ha muntat el seu que és el *Diari de Barcelona* i en canvi l'agència de notícies no la munten. Doncs ells s'ho perden, perquè des del meu punt de vista, dins del terreny dels mitjans de comunicació, el més important és el que

Ramon Barnils, periodista, professor d'espanyol, traductor i membre de la Mercantil Radiofònica.

menys es veu, és l'agència de notícies. El que passa és que així com la televisió és evident, la ràdio és evident, l'agència de notícies no és evident. Això demostra que les institucions es mouen més per evidències que per fonaments.”

—Amb l'aparició del Diari de Barcelona i els canvis de l'AVUI, s'hi ha guanyat una mica?

—“Home, sí. De zero a u és simplement presència. De u a dos és pluralisme ja.”

—“Com veus l'arribada de TV3 al País Valencià?”

—És un fet revolucionari. És realment revolucionari. Pensa que des de fa quatre segles, dues parts de la nostra nació estaven separades i ens havíem arribat a creure, tant els uns com els altres, que érem coses diferents. Bé, en tres setmanes o quatre de TV3 al País Valencià s'ha començat a reprendre un llaç que feia quatre segles que era perdut. Si em permetes, un mèrit de la Mercantil Radiofònica, és haver aconseguit que aquí la gent entengui el valencià, amb el Ferran Torrent. Els dos o tres primers dies ningú no l'entenia, tenim queixes “que no s'entén” i al cap de vuit dies els mateixos que es queixaven el trobaven fantàstic i avui la gent ja ni s'hi fixa si parla amb accent diferent. Això és el que fa TV3 al País Valencià.”

—“TV3 ja arriba al País Valencià però el País Valencià encara no arriba a TV3. Això és una opció política i d'astúcia. L'astúcia que han tingut els valencians per introduir TV3 allà és la que haurien de tenir els d'aquí.”

—És veritat que Joan Fuster havia dit que tu eres l'únic valencià del nord?

—“Sí, però, primer, jo no sóc valencià, això és evident. I Fuster, amb el gust per les paradoxes i per les mentides que són més veritat que les veritats, quan es va obrir *el Temps* a València, ja que és una empresa valenciana i una idea valenciana, els de València li van preguntar al Fuster: “i del Principat, qui agafem?” i el Fuster va donar aquesta resposta, diu: “agafeu el Barnils que és l'únic valencià que hi ha per allà dalt.” Però ara, com que tothom es fa passar per valencià del nord, llavors jo dic que ni parlar-ne, que jo sóc de Sant Cugat.

—Quin paper creus que té la premsa comarcal a Catalunya?

—“Penso que les comarques són vives i les comarques tenen de tot, des de discoteques fins a mercat, passant per ràdio municipal o comarcal i premsa.”

—“La premsa comarcal hauria de ser un primer estadi per fabricar periodistes. És a dir, nen que triomfa a la premsa comarcal hauria de passar a la premsa regional i d'aquí a la premsa nacional. En part, aquesta funció ja la fa però l'hauria de fer més.”

—És un fenomen exclusiu de Catalunya aquest d'una important premsa comarcal?

—“Sí, pel que jo sé, que jo sé poc d'això, eh?, sí que és bastant típic de Catalunya. Els països d'Europa no estan dividits per comarques, tenen premsa regional. A Londres, per exemples, hi ha una premsa fortíssima de barris. Hi ha diaris, a Londres, que no els conei-

xen d'un barri a l'altre. Diaris que tiren cent mil i cent cinquanta mil exemplars. A França té molta força la premsa regional, també. Això demostra que, a Catalunya, les comarques són vives i que l'organització territorial a base de comarques no és cap bestiesa ni cap invent, al revés.”

—Quins han estat per tu els millors periodistes catalans?

—“Dels moderns n'hi ha pocs. S'hauria de buscar gent d'abans de la guerra. Foix, per exemple, feia un periodisme molt bo a *La Publicitat*, el diari més ben fet que hem tingut. Molt, molt, molt ben fet!”

Els millors periodistes, en català, de després de la guerra els ha fabricat *el Temps*, més que no pas l'*AVUI* i el *Diari de Barcelona*. A la TV3, el programa *30 minuts*, com a periodisme em sembla molt bo i els informatius també són molt bons.”

—Tinc entès que als teus alumnes de periodisme els feies llegir Josep Pla.

—“Sí, perquè feia de periodista i Pla escrivia. La dicotomia, que jo crec que és falsa, entre literatura i periodisme el Pla demostra que no té perquè ser una dicotomia. Es pot fer periodisme escrivint com un escriptor. I un escriptor pot escriure periodisme. Pla per mi és la màxima demostració que això és cert.”

—Amb en Gabriel Ferrater, quina relació havíeu tingut?

—“El vaig conèixer per un company que el coneixia i em va dir: “tinc un llibre molt bo d'un amic meu” i jo, típica història d'estudiant universitari, me'l vaig comprar, em va agradar molt i aquí s'acaba. Al cap de dos o tres anys, per casualitat, el Ferrater va venir a viure a Sant Cugat i com que jo vivia a Sant Cugat, doncs mira, ens vam conèixer. I com que havia llegit els seus llibres, li va estranyar molt que algú conegués els seus llibres. L'amistat va durar mentre jo vaig viure a Sant Cugat, fins l'any 1969 que me'n vaig venir a viure a Barcelona. Fins llavors en vèiem sovint.”

—Tens projectat de fer una biografia d'en Gabriel Ferrater?

—“Escriure una biografia és una cosa molt seriosa, de la manera que la vull fer jo, i ara necessito diguem anys. Anys vol dir temps, temps vol dir diners. Com que jo no sóc ric, em guanyo la vida treballant, aleshores el que estic fent és intentar trobar feines molt ben pagades que m'ocupin poc temps i amb els diners que em paguin de més amb aquestes feines, comprar temps per a mi.”

—Parlem ara de les traduccions que fas de tant en tant?

—“Això és el que se'n diu la meva poma per la set. Això de les traduccions em permet treballar quan en un lloc no em respecten el mínim d'autonomia que ha de tenir un periodista, treballi on treballi. Jo penso que un periodista és igual que un xofer, és a dir que hi ha un amo, però el periodista ha de tenir més autonomia que un xofer. Això em sembla imprescindible per poder fer la feina. Quan no em respecten aquesta autonomia, en comptes de baixar-me els pantalons fins baix, fins als genolls te'ls hi baixes sempre perquè no ets l'amo, fins al turmells ja em sembla excessiu, puc permetre'm el luxe de dedicar-me a traduir fins que em surti una altra feina que a més del salari em doni aquesta certa autonomia. Si puc tradueixo de l'anglès i per a nens i joves. Paguen igual si tradueixes un Joyce o un juvenil. Per tant, pel mateix preu, feina més fàcil.”

—De quina manera et definiries, políticament?

—“No tinc cap ideologia. Tinc una idea que és la llibertat. Això en majúscules. I com que les coses en majúscules no existeixen, el que faig és acceptar tota mena d'invitacions i propugnar, sobretot acceptar, la meua feina és periodisme i/o similars, qualsevol invitació que se'm faci sempre i quan això signifiqui llibertat, qualsevol organització democràtica. Pels que hem viscut la dictadura, qualsevol cosa que sigui democràtica ja hi estic a favor. Clar que amb alguns t'hi apuntes més que amb d'altres però tenint en compte la llibertat.”

—Darrerament has sortit a TV3 vàries vegades. Una concretament, defensant la intimitat de les persones normals davant les intromissions dels periodistes. Concretament això era al programa del Puyal, Vostè jutja.

—“Sí, allà defensava que les persones públiques que utilitzen la seva intimitat en benefici propi no tenen dret a queixar-se si els periodistes utilitzen la intimitat d'elles en benefici propi.”

—Una altra aparició a TV3 va ser en un debat Barcelona-Madrid. Quina és la principal diferència entre una i l'altra?

—“Ah, que Barcelona és una ciutat i Madrid no. Entenent la ciutat en el sentit europeu: un nucli de població important durant segles i segles. Doncs mira, això és Barcelona, evidentment. I Madrid, evidentment no ho és. Madrid ha de passar molt segles per ser una ciutat,

una ciutat important. Les ciutats importants són: Florència, Roma, Nàpols, Múnic, Stuttgart, Lió, Barcelona, València, Còrdova, Càdis. Madrid no!”

—“La comparació entre Madrid i Barcelona és barrejar peres amb pomes. Entenc molt bé que Madrid intenti que la comparin amb París però el que em sembla molt malament és que els de Barcelona caiguin en aquesta trampa. És com dir: “*escolti, quan sigui pare, menjarà ous.*” D'aquí a uns segles ja en parlarem.”

REGIÓ 7

Posició de model per una sessió.

—Durant l'etapa de El lloro, el moro, el mico i el senyor de Puerto Rico van tenir un gran èxit les notícies. És un invent teu això?

—“Bé, suposo que ho ha fet molta més gent això de donar les notícies al revés. No crec massa en els invents, és un acudit i se'm va acudir l'anoícia. Si per cas l'èxit és treure l'acudit en el moment oportú. Jo crec que s'ha de copiar. Des del temps dels grecs, per posar un temps, ja està tot inventat. El que falta és descobrir les coses en el moment oportú.”

—Sovint, a la ràdio i als teus articles, fas sortir-hi mossèn Ballarín, el capellà de Queralt. Què hi ha entre vosaltres dos?

—“El Ballarín jo em pensava que era una persona decent. Jo li tenia un res-

pecte fins que va escriure un article a l'AVUI, abusant de la seva posició en aquell diari, que em va semblar una baixesa. No m'ho esperava això. Tot va venir per una portada que vam fer en el suplement humorístic de l'AVUI, l'AHIR, on es veia la Mare de Déu de Montserrat amb el Pujol i el Prenafeta a la falda. I resulta que això al President Pujol li havia fet gràcia. El respecte que li he perdut al Ballarín és perquè ha demostrat ser més pujolista que el mateix Pujol i això sempre m'ha semblat excessiu, vaja. Una persona que és més papista que el papa, més marxista que Marx o més pujolista que el Pujol, doncs no m'interessa.”

—Bones llengües, gent que et coneix, diuen que ets un bon pare pels teus fills. Com ho veus tu?

—“El mèrit com a pare, si és que n'hi ha cap, és aquest, que no sóc amic dels meus fills. Sóc més, sóc el pare. Amic ho sóc de la Judit —la productora. Els amics te'ls trobes. I dels que trobes te'n tries uns quants. En canvi els fills no te'ls tries. La qual cosa no vol dir que no hi puguis tenir, a vegades, una relació tan íntima com tenen els amics però, evidentment, això no és l'essència de la paternitat ni de la filiació.”

—M'han dit també que havies fet de model de jerseys.

—“Sí, fa deu anys, durant una sessió. Ho vaig fer pels calés. Era en una revista de dones on hi feia crítica literària. Recomanava llibres a les senyores. Em van donar mil peles i el dinar.”

—Mil peles de fa deu anys!

Podríem haver parlat també del projecte d'una revista d'humor en català de la qual li han ofert la direcció, de la preparació d'una Guia literària i artística dels Països Catalans, de la passada campanya de les municipals, de la censura... Per cert, que en el programa de Catalunya Ràdio, de tres a cinc de la tarda, *El Mínim esforç*, només han tingut censura una vegada. Se'ls va prohibir parlar dels Jocs Olímpics. Sobre les classes d'espanyol per catalans, els de la casa no n'han dit mai res en contra, cap problema.

Pel que sembla, al nostre home també li agrada sortir de nit. L'altre dia, al *Bikini*, el Monzó buscava desesperadament el Barnils. Devien ser tes quatre de la matinada, si fa o no fa.